

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Tržaški namestnik.

Sedanji tržaški namestnik grof Goëss je postal nemogoč. Ta ravno tako ošabni in domišljavi, kakor nesposobni aristokrat jo je tako korenito zavozil, da mora spraviti svoj zveženj in odriniti. Žalovala bodeta po njem kvečjemu bivši namestnik baron Rinaldini in baronica Reinelt, saj je bil poslušno orodje v njihovih rokah, drug pa gotovo nihče.

Naravno je, da posvetuje vse primorsko časopisje pričakovani premembi na primorskem namestništvu največjo pozornost, kajti to je gotovo, da ima vsak namestnik, ne glede na slučajno na Dunaju veljavni sistem, tako svobodo, da se pri imenovanju novega namestnika ne gre samo za personalno zadevo, nego za politično zadevo prve vrste.

Slovenski narod ima gotovo največji interes na tem, da pride za namestnika v Trst mož, ki ne bo kakor Goëss in razni njegovi predniki preziral koristi slovenske večine na Primorskem na ljubo italijanski manjšini, ki ne bo prikrajševal slovenske večine v narodnem, v političnem in gospodarskem oziru ter svojo uradno oblast porabljal v utrjevanje italijanske krivične nadvlade in v pospeševanje italijanstva na škodo Slovencev in Hrvatov.

O tem smo menda vsi jedini, da naj postane namestnik v Trstu, ki bo skrbno in s krepko roko varoval državni interes na Primorskem — kar se doslej dosledno ni delalo — in ki bo objektivno in pravično vodil državno upravo ter to objektivnost in pravičnost za dejanji posvedočil tudi napram slovenski večini na Primorskem.

A kako to doseči? »Edinost« si je stvar uredila prav komodno. Pravi namreč: »Naj pokažejo sedaj slovenski konservativci pa liberalci svojo moč, naj dokažejo, da zmorejo kaj ... Dokazite dejanjski svojo solidarnost s primorskimi Slovani in pokažite se može v drž. zboru, čim osrednja vlada ne bo poštevala de-

janskih razmer v Primorski.« To je bistvo »Edinostinih« izvajanj. Z vprašanjem, kako naj se to uresniči, si »Edinost« ne beli glave.

Ker je »Edinost« apostrofirala tudi slovenske liberalce, ji moramo nekoliko odgovoriti.

Morda se »Edinost« še spominja, da so slovenski liberalci prav iz ozirov na zunajkranjske Slovence, koj po splošnih državnoborskih volitvah, sprožili misel, naj se ustanovi skupen klub jugoslovanskih poslancev, ker je le tak skupen klub zmožen za velike politične akcije. Z ozirom na lokalne kranjske razmere je bila to od strani slovenskih naprednjakov velika žrtev v korist zunajkranjskim Slovincem. Skupni klub pa se ni ustanovil, ker ga niso hoteli klerikalci. Tudi hrvatsko-slovenski klub se je razbil vsled klerikalnih spletk in danes so razen štirih slovenskih naprednjakov združeni s klerikalci vsi drugi slovenski in hrvatski poslanci, tudi proslavljeni gospod Vekoslav Spinčič.

V ožigled takim razmeram je bilo pač pričakovati, da bo »Edinost« apelirala pred vsem na klerikalce in na svojega Spinčiča, ne na tiste poslance, ki so jih prav Spinčič in tovariši izolirali z namenom, da bi nič vpliva ne imeli. A tega ni storila, nego postopa tako, kakor bi bili tudi slovenski liberalci odgovorni, če pride v Trst za namestnika zopet mož, ki ga Slovenci ne bodo veselili.

Povemo »Edinosti« že danes, da odklanjamo vsako odgovornost za ta, jako verjeten slučaj. Kakor vselej, tako so napredni poslanci tudi sedaj pripravljeni sodelovati pri vsaki pametni akciji glede imenovanja tržaškega namestnika — vse drugo pa morajo prepustiti klerikalnemu klubu, ker je večina slovenskih poslancev v tem klubu. Naj gospod Spinčič poprime iniciativo!

Toliko »Edinosti« na njen — apel.

V Ljubljani, 29. avgusta.

Pomnoženje avstrijskega topničarstva.

»Pester Lloyd« poroča, da se izvrše v oktobru t. l. v zadnjem zasedanju državnega zbora dovoljene topničarske reforme. Postavijo se havbične baterijske divizije ter se reorganizira pogorsko topničarstvo. Razen tega se pomnoži mornarično moštvo. Da se poveča število topničarjev in mornarjev, predložita vladi obema parlamentoma zakonske načrte, s katerimi se za sedaj provizorno poskrbi za pomnožitev rekrutov. Ta pomnožitev se doseže s tem, da se vzamejo rekruti iz rezerve. Tako bo imela Avstro-Ogrska močnejše topničarstvo in močnejšo bojno mornarico.

Burske zadeve.

Tajnik burskih generalov, Brebner, je priobčil izjavo, da ne vlada med generali in med Krügerjem, oziroma južnoafriškimi političnimi zastopniki nikak nesloga, pač pa popolna harmonija. Vse vesti o razkolu so docela neresnične in hudobne izmišljotine. Burski generali pridejo v Curih, da se domenijo s švicarskim akcijskim odborom glede porabe na korist Burov zbranih 150.000 frankov. V Berlinu so imeli prijatelji in sobojevniki Burov velik shod ter se je ustanovilo društvo, ki bo omogočalo izgnanim inozemcem povratek v Južno Afriko ter poskrbelo odškodnino za prizadete škode. Društvo poskrbi tudi, da bode Anglija v mirovni listini zagotovljene obljube izpolnila.

Monroe-doktrina predsednika Roosevelta.

Predsednik Zjedinjenih držav, Roosevelt, je imel v avgustu govor, ki grmi kakor bojna bomba po Evropi. Sklicuje se na vspehe vojne s Španijo, je dejal: »Naši interesi na monroe-doktrini so danes živahnější kot kdaj. Monroe-doktrina je priprost izraz našega mnenja, da mora ostati v tem delu sveta obstoječim narodom prepuščeno, kako si med seboj določijo svojo usodo ter da se ta del sveta ne

sme smatrati več za kolonizacijsko polje kateresibodi evropske vlasti. Edina vlast v tem delu sveta, ki more to doktrino uveljaviti, pa so gotovo Zjedinjene države, ker le te države imajo tudi moč, da doktrino, kateri bo gotovo kak drug narod ugovarjal, uveljavi, ako bi želele, da se doktrina prizna. — Monroe doktrina je stara nekako 80 let ter določa, da se evropske vlasti v američanske notranje zadeve ne smejo vtikati ter da so evropski vladni sistemi v Ameriki izključeni. Amerika je američanska. Pod Mac Kinleyem se je moč in veljava Zjedinjenih držav silno dvignila ter se v gospodarskem in trgovinskem oziru dvignila do najvišje stopinje. Ali Roosevelt je postavil sedaj še ostrejšo načelo, da se nobena evropska vlast ne sme polastiti v Ameriki novih kolonij, oziroma da morajo izginiti iz Amerike vse evropske kolonije ter pripasti Ameriki. Holadci, Francozi in zlasti Angličani bodo morali sčasoma vun, preženo jih Američani. Govor Roosevelta je zlasti obrnjen proti Angliji, ki ima v Kanadi svojo državo. Roosevelt je torej naznanil velikansko bodočo vojno z Evropo, ki bo vržena polagoma iz Amerike. Seveda je govor predsednika govorjen iz duše vsem Američanom, a govorjen je bil tudi na agitatorskem potovanju predsedniškega kandidata. Roosevelt kandidira zopet za predsednika, zato je govoril o svojem programu popularno, po želji večine Američanov. Velika vojna Amerike proti američanski Evropi se ne bo vršila še kmalu, a Roosevelt je kratko in jasno povedal, kaj je program bodočnosti. Panamerika-nizem je dobil ofenzivno črto v svojem značaju.

Najnovejše politične vesti.

Nemška ljudska stranka na Zgornjem Štajerskem je sklicala shod zaupnikov v Gradec. Na Češkem so prištali nemške ljudske stranke zmagali pri občinskih volitvah v Veprtihi proti Vsemcem. — Odstop grofa Goësa. »Inf.« javlja, da tržaški namestnik odstopi tekom septembra ali začetkom oktobra, ostane

LISTEK.

Zvezda pada.

Švedski spisala Zofija Elkon. (Rust Roest.)

Bil je krasen večer s svojim temnomodrim brezoblačnim nebom ter svojimi migljajočimi zvezdami. Njiju družba je šla pred njima po ozki obrežni poti in se je živo razgovarjala. Glas gospe Stralove je nadkriljeval vse druge; govorila je o lepih dneh, ki so sledili deževnemu poletju. Potem je vprašala: »A kako je bilo prav zaprav tam doli na jugu, gospod doktor?«

»Krasno, ta lunini svit na Canale Grande! Kako mrzlo in kruto je vendar to severno morje! Bil sem nekega dopoldne na Lidu.«

Glas se je izgubil, ko sta zavila govorčca za štrlečo pečino.

Leonard Hoffman se je ustavil.

»Ali nečete trenotek sesti, gospica Signe?«

»Dà, prav rada, toda kam? Nobene klopi ne vidim.«

»Tu pod skalo, dajte mi roko, tako!« Sedla je ter napravila poleg sebe še zanj prostor.

Bila sta popolnoma tiho ter sta gledala tja po morju.

»Na kaj mislite, gospica Signe?«

»Čakam, da bom videla pasti zvezdo. Rada bi si nekaj želela.«

»Ali nimate vsega, kar si morete pozeleti? — Mislil sem vsaj tako.«

»Oh, ti ljubi Bog! Kdo ima pač to? — Ako tako prav premislite, si gotovo želite tudi vi nekaj.«

Ali mu je hotela nuditi priliko? Trenotek je mislil to, potem pa je zapazil nje odsotni pogled.

»Ali ne bi povedala drug drugemu, kaj si želiš, gospica Signe, da dava željam neko obliko, predno pade zvezda? Ako človek ne pazi, je prepozno.«

»Tega mi ni treba storiti; noč in dan ne mislim na nič drugega, in morda se ne uresniči, ako človek govori o tem, a moje se mora uresničiti, četudi se doždeva tako nemogoče.«

Iztegnila je svoji roki, kakor da hoče koga objeti.

»Ne vem, kaj naj porečem k temu; nikdar v življenju si nisem želel česa tako intenzivno, tako gorko, kakor to, kar si sedaj želim,« je rekel s tihim glasom. »Dosedle mi je pomagala moja dobra volja, da so se moje želje izpolnile, v tem slučaju pa moram zaupati v dobre zvezde.«

»Dà, prav tako se godi tudi meni,

dasi verujem v moč volje — o ne veste, kako morem hoteti!«

Oči so se ji svetile, okrog usten pa se je pokazal samozavesten izraz; in svojo otroško roko je stisnila v pest. S svojim ostrim očesom je videl dobro vse to v slabi razsvetljavi; a on je sedel v senci, naslonjen na greben, z obema rokama za tilnikom.

»No?«

»Vi pač slutite, kaj je; zapazila sem to, ko sva govorila nekoč tu o tej stvari. Čudno — res čudno je o tem govoriti — slišati je tako nespametno.«

»O ne — midva.«

Nagnil se je živahno naprej.

»No da, saj veste, da pojem.«

Prišlo je tako nepričakovano, tako povsem drugo kakor je bilo to, na kar je mislil on, da se je pomaknil bližje. Ona pa je napak tolmačila njegovo kretnjo.

»Ne, sedite mirno; nikakega laskanja ne maram slišati, saj vem itak, da vam ugaja moj glas. Kaj takega človek kar čuti. Ne, stvar je mnogo važnejša. Ali veste, zakaj sem vas šestokrat prosila, da pridite notri in poslušate moje petje? No, ker sem verovala v vašo sodbo. Pravi, muzikalen človek ste, ne glasbenik po poklicu, hvala Bogu, ker to bi me le strašilo, a vi čutite za glasbo približno

to, kar čutijo pobožni ljudje za vero. Tudi ste že mnogo slišali najboljšo, najimenitnejšo. Morda mislite na kaj drugega, gospod Hoffman, ali slišite, kaj vam pripovedujem?«

»Slišim!«

»No, in zato sem pela pred vami kakor pred nikomur drugim. Nikdar si nisem mislila: tu sedi oseba, ki kritikuje, ki sodi, kako sem nastavila ta ali oni glas — imela sem le čut: razume me, zato lahko dam, kar imam dati. Ali ni bila med nama nekaka tajna vez, katere ni opazil razun naju nihče drugi?«

»Signe!«

Slišala ni njegovega vzklika, pazila ni na utripanje njegovega glasu, mislila je le na to, kar je hotela povedati.

»Dà, včasih sem pozabila popolnoma, da ste v sobi; zdela se mi je, kakor da sem sama ter pojem le zase, in zato sodelate lažje kakor vsakdo drugi, lažje kot moj učitelj — povejte mi odkrito: Ali morem postati kaj?«

Obrnila se je nakrat z globokim vzdihom, kakor da jej je padel težak kamen od srca, ter ga pogledala.

On pa se je moral brzdati, da ni prijel njene male ročice in jo pritiskal na ustni, da si ni ovil te mehke roke okrog vratu.

(Dalje prih.)

pa v aktiviteti, za nekaj časa seveda brez uporabe, dokler se zanj ne najde primerna služba. — Zoper južnotirolsko avtonomijo se je izrekel shod v Lantschu, ki ga je sklical poslanec Schrott. — Italijanski kralj v Nemčiji. Kralj Viktor Emanuel je brzojavil italijanskemu ministru-prezidentu Zanardelliju, da mu je podelil Viljem red črnega orla ter je Zanardelliju k temu čestital. — Južnoafričanski položaj. Nemški listi poročajo, da lord Milner kmalu zapusti svoje mesto ter pojde za generalguvernerja ali v Kanado ali v Avstralijo. — Kipenje na črnogorski meji. Črnogorski poslanik Bakič je opozoril Porto, da se Albanci zbirajo v okolici Gusinja ter nameravajo pri Veliki napasti Črnogorco. Porta je obljubila, da stori vse, da se ne moti mir. — Poljaki v Nemčiji in Rusiji. Kardinal državni tajnik Rampolla je izvedel, da obstoji tajna nemško-ruska pogodba glede poljskega gibanja. Pogodba se tika tudi katoliške vere Poljakov, koje izrabljajo Poljaki kot agitačno sredstvo zoper Nemčijo in Rusijo. — K. H. Wolf se preseli v Nemčijo, tako poroča »Głos Narodu«, kjer postane plačani agent hakatistov. — Cesarično povelje. Juan Čiluan, novoimenovani guverner provincije Kvansi, je prejel od kitajske cesarice skrivno povelje, naj na vsak način umori znanega reformatorja Kon-Ju Weja.

Dopisi.

S Krke. Naše klerikalce grozno peče, da se jim je shod, katerega so s toliko težavo skupaj zbornali, tako ponesrečili. Na vse načine ga skušajo pred svetom olepšati in ga predložiti v vsaj nekoliko olepšani sliki, da bi tuintam mislili češ: nekaj so pa le naredili. Radi tega dopisnik »Slovenca« prav po jezuitsko zavija resnico, ko piše, da trdimo v »Narodu«, da nismo vedeli za shod. Svetujemo torej dopisniku, naj se prepriča iz »Naroda«, da je bilo pisano, da je bilo veliko naših pristašev prepričanih, da se shod ne bode vršil, in sicer zato, ker so se klerikalci tolikanj plašno obnašali, ne pa, da bi ne bili vedeli, kdaj se bode vršil. Dalje piše »Slovenec«, da so zborovalci z odobravanjem vzeli na znanje vse izjave govornikov in tudi resolucije. In ravno to jih najbolj peče, da niso zborovalci govornikom pritrjevali in resolucijo z odobravanjem sprejeli. Kako tudi?! Kar je bilo razumnejših, teh seveda niso mogli govorniki a la Vencajz navdušiti, za ogromno večino klerikalnih »volivcev« so bile izjave govornikov pravcata španjska vas in so se razumeli na politiko kot zajec na boben. Priznati sicer moramo, da ste v resnici imeli veliko truda in sitnosti, da ste shod sploh zamogli sklicati in zbornati skupaj piščico »svojih volivcev«. Koliko se je bil župan trudil za ta shod! V svoji brezmejni priprostosti je pisal gasilnemu društvu, da se naj isto uniformirano vdeleži tega shoda, da bode skrbelo za red na taistem. Pri tem se pa ni spomnil, da ni gasilno društvo zato ustanovljeno, da bode delalo štafazo klerikalcem in njihovima občeznanim poslancema dr. »Častnibesedi« in tihotapcu Vencajzu. Seveda je bil županov dopis le povod smehu in dovtipnim šalam v razgovorih; čudimo se mu le, da to piše društvu, katero mu je že večkrat pokazalo, da je v vsakem oziru nad strankami in da je gasilno društvo humanitarnega, ne pa političnega značaja.

Dalje piše v »Slovenca« štev. 193., da so medklici in ugovarjanja naših »znak surovosti«. Kaj pa, ali ni »znak surovosti«, da je eden vaših prvakov (ako hočete, ga lahko imenujemo) rekel, da bo vse liberalce pretepel in zmetal od shoda? Seveda si je isti na shodu premislil in se še ozreti ni upal, dobro vedoč, da nam ni kos v nobenem oziru. Da je županov sin začel prvi suvati okrog sebe, je dokazano in se bo moral zagovarjati pred sodnijo; to je tudi »znak surovosti«. Koliko kazni je moral radi svoje surovosti plačati naš župnik, smo že svoječasno poročali. Pišete tudi, da je na shodu razgrajalo nekaj »znanih razgrajčev in pretepačev«. Sram vas bodi, gospodine dopisunče, da ste tako gorostasno laž zapisali in poslali v svet. Se pač pozna, da razumete »liguorijansko moralco«. Kar je

naših fantov po dolini, se mora priznati, da so jako modri in pametni. Sicer vemo, zakaj jih sovražite! Samo radi tega, ker nočejo trobiti v vaš rog, in ker veste, da bo čez nekaj let vse drugačno na Krki kot je sedaj. Cvet naroda je naš, prihodnost naša. Strah vas je, pa se tresete in bi se radi kako ojunčili; pa je že prepozno. Res je, da vsi od naše stranke, ki so bili na shodu, nimajo volilne pravice; najbrž pa je bilo tudi volilcev naše stranke več navzočih na shodu, kot pa vaših iz Krke; kar je bilo iz sosednih krajev »volivcev« nagnanih kot živina na shod, teh ne štejem. Da nekdo s cerkvenim kamnom zida hišo in iz cerkvenih desk dela vrata in druge reči, je kaj čudno in ne vemo, ima li zato kako pravico. Imejte vendar pamet, klerikalni revčki, in nikar se ne smešite pred svetom! In kateremu zakon ni sveta reč, in stika okoli zakon-skih žen, katerih možje so v Ameriki, je kaj čudno, da bi bil pravi sin katoliške cerkve. Pa saj se bo menda tudi v litanijah kmalu slišalo: »Sv. Žilindra — prosi za nas!« Sram bodi tudi dopisnika, da se toliko laže in da hoče nekega fanta gluhomemega narediti. Dotičnik je priden in pošten delavec; ni pa njegova krivda, da nekoliko težje izgovarja nekatere besede.

Kar se pa tiče pijanosti in »več litrov šnopsa« naših, naj dopisnik le nekoliko okrog sebe pogleda in bo videl, da je klerikalcev lepo število samih pijancev in v resnici razgrajčev. Oze naj se tudi v Lese in na Šico, pa bode videl, koliko masla je na klerikalnih glavah.

Končno piše dopisnik »Slovenca«, da kliče nam, ako smatramo take ljudi za svoje: »Dober tek!« Dopisnik izdira pač pezdir iz očesa svojega bližnjega, bruna v svojem pa ne čuti. Poglejte le v občinski odbor, kateri je vaše stranke, kake svetnike imate med seboj in katere ste diktirali nevednim volilcem, da so jih vam na ljubo volili. Nad nekaterimi izmed njih se zgraža cela občina, in vi jih vendar smatrate za svoje. Zakaj vam i mi kličemo iz dna srca: Dober tek!

Kar se pa tiče napisov, moramo omeniti, da je naš kaplan jako kratkoviden, in ker so bili napisi nabiti na drogih, kaplan ni dobro videl, kako je ravno napisano. Svetujemo pa, da kdor želi kak napis za klerikalne shode, naj ga naroči pri našem kaplanu; kajti tako spoštljivo je znesel te napise v svoje stanovanje, da ga je bilo veselje gledati. In najbrž »Slovenec« v kratkem prinese inserat na uvodnem mestu o razprodaji teh napisov. Na svidenje!

Rimski klerikalizem in še to in ono.

XXIV.

Razložek med vero in med klerikalizmom je sedaj pač vsakomur jasen, in sedaj tudi vsakdo lahko spozna, da naš boj ni naperjen proti veri sami, nego samo proti klerikalizmu. Vera, to so Kristusovi moralni nauki, je vsakomur sveta, saj obsegajo ti moralni nauki najvzvišenejšo idejo, kar jih je rodilo človeštvo, klerikalizem pa je nesreča in poguba za vsako državo, za vsako ljudstvo in za vsak narod.

Boj, ki ga bje v naših dneh slovenski narod s klerikalizmom, je boj za biti ali ne-biti. V celi habsburški državi ga ni naroda, ki bi še tako globoko tičal v klerikalizmu, kakor naš slovenski narod. V tem oziru smo gotovo zadnji med zadnjimi! Prav to pa je dalo povod, da je Missia med nami napel vse sile, da vse poklerikali. Missievi načrti so bili dalekosežni: Slovenci naj postanejo janičarji klerikalizma — sami naj se poklerikalijo tako, da bo konec vsakemu neklerikalnemu gibanju, da bo slovenski narod trdnjava klerikalizma in prvoborilec njegov v državi.

Missia je dobro vedel, ne samo, kaj hoče doseči, nego tudi, kako uresničiti svoje naklepe. Prvo mu je bilo, da dobi klerikalizem vso oblast v javnem življenju, da se polasti mandatov in da to moč porabi v klerikalne namene, drugo pa mu je bilo organizirati narod tako, da bo popolnoma pod vplivom duhovščine duševno, politično in gospodarsko.

Odpor napredne stranke proti naklepom klerikalizma je več kot opravičen, potreben je v interesu naroda samega. To priča že program klerikalne stranke in to priča vse njeno delovanje.

Klerikalna stranka ne pozna narodnosti kot temelj vsega javnega in kulturnega življenja Slovencev, ampak pravi, da mora biti vera temelj. Pri tem ne misli na Kristusove moralne nauke, saj bi sicer morala reči, da je lahko tudi pravoslavlje ali protestantizem naš temelj, kajti pravoslavlje in protestantizem sta zasnovana na istih Kristusovih naukih, kakor katolicizem. Ne! Če pravijo klerikalci, da mora biti vera temelj vsega slovenskega življenja, mislijo pri tem na tiste cerkvene nauke, ki merijo na absolutno gospodstvo cerkve v posvetnih rečeh — ti nauki pa so negacija vsakega narodnega programa.

Resolucije I. slov. katoliškega shoda, v katerih je formuliran program slovenskih klerikalcev, priča jasno, da je klerikalizem v svojem bistvu protinaroden. V tem programu ni govora o celokupnosti Slovencev, Missia je črtal resolucijo, da se zahteva slovenska univerza v Ljubljani; črtal protest, da Slovenci na Koroškem nimajo slovenskih ljudskih šol itd. itd. Zato pa ga ni večjega sleparstva, kakor če rečejo klerikalci: »Kdor ni klerikalec, ni Slovenec« in »Zadosti je, da smo dobri katoličani, pa bomo narodno obstali.« Slovenci smo že tisoč let dobri katoličani in smo srečno izgubili tri četrtine svoje narodne posesti, ne da bi bila cerkev le s prstom ganila nam v prid. Cerkev je zatrla reformacijo, ta prvi pojav slovenske narodne zavestnosti, za našo narodnost pa ni ničesar storila. Če je tuintam kaj storil kak posamični duhovnik, ni bil to nikdar klerikalec.

Slovenci naj postanemo janičarji rimskega klerikalizma — to je končni smoter vsega slovenskega klerikalstva, in na to se deluje dosledno in sistematično, s tisto krutostjo in s tistim divjaštvom, s katerim se klerikalizem vedno odlikuje.

Predvsem se gre klerikalcem za pridobitev mandatov in javnih korporacij, da morejo v svojem smislu vplivati na vse javno, politično in gospodarsko življenje. Kaj bi se zgodilo, ko bi klerikalci dobili danes oblast v državi?! Preganjali bi neusmiljeno vse, kar je neklerikalnega, na vsa mesta bi spravljali ljudi, ki bi pospeševali klerikalizem, zatirali bi znanost in umetnost, preganjali šolo in učiteljstvo ter porabljali državna sredstva in državno oblast, da utrdijo svoje gospodarstvo in uničijo svoje nasprotnike. Luegerjanstvo na Dunaju kaže v malem, kaj bi se zgodilo, ko bi klerikalci dobili državo v roke.

In kaj bi se zgodilo, če bi klerikalci dobili deželni zbor v roke? Deželni denar bi porabljali za svojo organizacijo, ki služi samo političnim namenom. »Knofe« bi dali naprednim občinam, svojim pristašem pa vse, kar bi želeli. Prva bi bila seveda šola, katere bi se lotili, saj je že pred desetimi leti dr. Lesar na I. katoliškem shodu povedal, da naj deželni zbor, kolikor je v njegovi moči, premeni šolski zakon tako, kakor so to storili »vrlci« Tirolci, a dokler se to ne zgodi, naj se snujejo zavodi za sistematično poučevanje ljudstva, to so redovniške šole.

Če si le na kratko ogledamo počevanje klerikalcev na političnem, narodnem, kulturnem in gospodarskem polju, vidimo hitro, kako se trudi klerikalizem, da bi slovenski narod zaslužnil in iz njega napravil slepo orodje rimskega klerikalizma.

V političnem oziru vidimo, kako dosledno prezirajo klerikalci vse, kar je potrebno za naš narodni obstanek. Še nikdar niso klerikalci uprizarili kake narodno-politične akcije. Slovensko šolstvo in slovensko uradovanje so izvajali liberalci. V teh težkih bojih so bili klerikalci časih štatisti, največkrat pa le prave hijene na bojišču, ker so ljuti narodnostni boj porabljali za svoje klerikalne koristi. Poglejmo v državni zbor. Tistih par revnih interpelacij in govorov, v katerih se je izrekla kaka pritožba, ni šteti. To je le pesek v oči. Prave akcije, poskusa, prisiliti vlado, da nam v čem ugodi, niso klerikalci nikdar storili. Reklo se bo: saj je dr. Šusteršič govoril za univerzo! Govoril je, da se pri ti priliki rehabilitira, za univerzo pa mu ni nič. Saj je taisti dr. Šusteršič na katoliškem shodu slovesno izjavil: »Ljubša nam je nemška katoliška univerza v Solnogradu, kakor slovenska v Ljubljani, če je osnovana tako, kakor druge avstrijske univerze«.

In v deželnem zboru Kranjskem? Tudi tu niso klerikalci nikdar zastopali občenarodnih interesov, ampak vedno in dosledno le svoje klerikalne koristi. Boj za narodne pravice in za narodne ideale so vedno prepuščali slovenskim liberalcem. Kar se je v deželnem zboru storilo za narodne reči, vse so storili slovenski liberalci. In tako ostane tudi naprej, ker je klerikalizem nasprotnik narodnosti in smatra narodnost za smrtni greh.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. avgusta.

— **Beračenje za katoliški »Schulverein«.** Uradna »Laibacher Zeitung« je včeraj razjasnila, da je deželna vlada le pogojno dovolila beračenje za nemški katoliški »Schulverein«: dovolila je beračiti za to nemško klerikalno društvo samo »bei bekannten Wohltätern«, beračenje od hiše do hiše pa je prepovedano. Z ozirom na to uradno pojasnilo bo morala pač mestna policija vzeti to zadevo nekoliko v roke, kajti očitno je, da se nabiralka za »Schulverein« ne drži vladnih pogojev, nego hodi kar od hiše do hiše. Boljega dokaza za to pač ni treba, kakor če povemo, da je ta nabiralka prišla tudi v naše uredništvo beračiti za nemški klerikalni »Schulverein« in nam hotela po vsi sili dopovedati, da to društvo — ni klerikalno. Ker se uslužbenci »Narodne tiskarne« doslej tudi pri najboljši volji ne morejo prištevat med »bekannte Wohltäter«, je pač opravičena trditev, da se berači za »Schulverein« od hiše do hiše. Nam pa se zdi, da imamo Slovenci dovolj domačih, podpore potrebnih naprav in nam torej ni treba dajati še za nemško in klerikalno društvo. Ko bi kak Slovenec prišel med nemške klerikalce nabirat za družbo sv. Cirila in Metoda, bi ga preklicano grdo nagnali, pri nas pa se nabira za vse mogoče in nemogoče nemške naprave in kadar se gre za denar, najdejo ti pobožnjaki vsakega liberalca. Klerikalec sicer liberalca ne trpi, liberalni groš pa vedno diši — bi lahko rekli jako prosto po Goetheju, liberalci pa naj bodo pametni in naj nabiralko za nemški klerikalni »Schulverein« pošljejo k duhovnikom in k dr. Šusteršiču.

— **Tržaški škof monsg. dr.**

Nagl se je včeraj popoldne pripeljal v Trst. Spremljali so ga kanoniki Flego, Sincig in Fabris ter kaplan Bottegaro. V Divači je škofa pozdravil sežanski župnik. V Sežani in v Nabrežini so ga pozdravili drugi duhovniki. Škof je s slovenskimi duhovniki govoril nemški, z bivšim poslancem Burgstallerjem, ki se mu je v Nabrežini predstavil, pa italijanski. Pri Sv. Križu je pozdravilo škofa občinstvo. V Trstu so na kolodvoru pričakovali škofa namestnik grof Goëss, policijski ravnatelj Bussich, župan Sandrinelli in kapitelj s kapitularnim vikarijem Petroniom. Pred kolodvorom je škofa pozdravilo mnogo občinstva.

— **Iz gledališke pisarne.**

S prvim dnevom septembra se začne redne izkušnje za dramo. V nedeljo, dne 31. t. m., ob 9. dopoldne se razdelé med osebe uloge, dne 1. septembra ob 9. dopoldne pa je prva bralna izkušnja. Člani drame so dospeli večinoma že v Ljubljano. Opera se zbere do 15. septembra. Zborove izkušnje pa se začne že prej. Engagementi se do konca t. m. zaključijo.

— **Za pogorelce v Martinjaku.**

Prvi dar pogorelcem v Martinjaku pri Cerknici je darovala Cerkniška posojilnica v znesku 500 K, katere dobe tako isti, ki so ostali brez obleke in denarja. Radovedni smo, koliko bo dala klerikalna posojilnica v Cerknici.

— **Zvezi slovenskih pevskih društev v prilog.**

Piše se nam iz pevskih krogov: Kakor vsaka višja korporacija, tako mora biti tudi zveza pevskih društev nad vse vzvišena. Po določenih zvezinih pravil ima le občni zbor, oziroma odposlanci društev pravico določevati kraje bodočih pevskih slavnosti in ne gre, da bi posamezna društva velevala, kje in kdaj naj se vrše zborovanja, to tem manje, ker do sedaj še ni bilo ustanovnega zborovanja. V prvi vrsti morajo biti najprej vsa pevska društva povabljena k pristopu »Zveze«. Ko se je to zgodilo, je šele mogoče zborovanje sklicati in na istem po upravičenih odposlancih sklepati. Odkrito to povedano, da sedaj skoraj ne vemo, pri čem da smo z »Zvezo«. Od jedne strani se hoče zborovati v Ptuj, od druge se zopet velevala, naj bode zborovanje, oziroma pevska slavnost ob tej in tej priliki. Že z ozirom na to, da se stvar lepo razvije ter ono dohiti, kar se je zamudilo, apelujemo na že več let obstoječi pripravljeni odbor, oziroma njega predsed-

nika, naj skliče po počitnicah odborovo sejo, da se potem ta važna zadeva uredi in s pravim delom prične. Vsako drugo ravnanje bi ne bilo pravo in le polovičarsko, kaj takemu pa se je potreba skrbno ogibati, da se doseže v istini nekaj koristnega.

— **Slovenski arhitekt Josip Plečnik** je po naročilu dunajskega umetniškega društva »Secession« izdelal spomenico, ki se izroči 90 letnemu slikarju R. pl. Altu. Pergamentna spomenica je v ploskvi omarici s srebrnimi okraski. »Secession« je izdala posebno številko lista »Ver sacrum«.

— **Družba sv. Mohorja** šteje letos 3936 udov več kakor lani in 1450 udov več kakor predlanskim. Po posameznih škofijah je število sledeče:

1. Goriška nadškofija . . .	8697 (+ 98)	udov
2. Krška škofija . . .	6565 (+ 257)	"
3. Lavantinska škofija . . .	25408 (+ 1637)	"
4. Ljubljanska škofija . . .	31313 (+ 1726)	"
5. Tržaško-koperska škofija . . .	4268 (+ 227)	"
6. Sekovska škofija . . .	556 (— 42)	"
7. Somboteljska škofija . . .	346 (— 5)	"
8. Zagrebška nadškofija . . .	446 (— 33)	"
9. Senjska škofija . . .	193 (— 13)	"
10. Poreška škofija . . .	132 (— 4)	"
11. Djačkovska škofija . . .	66 (+ 1)	"
12. Bosna . . .	229 (+ 3)	"
13. Videmska nadškofija . . .	183 (— 2)	"
14. Razni kraji . . .	420 (— 121)	"
15. Amerikanci . . .	982 (+ 74)	"
16. Afrika in Azija . . .	242 (+ 33)	"

Skupaj . . . 80046 (+ 3936) udov.

— **Gimnazija v Kranju.** Piše se nam iz Savinske doline: Letos, meseca oktobra, bo 40 let, kar se je odprla gimnazija v Kranju. Leta 1862. namreč smo prišli »visoko« šolci iz prve latinske iz Ljubljane v drugi razred na novo ustanovljeno gimnazijo v Kranju. Bili smo »visoko« šolci, ker smo bili v najvišjem razredu na zavodu. Tisto leto sta se namreč odprla samo prvi in drugi razred. V drugem razredu nas je bilo 31, za prvi razred ne vem. Zdi se mi, da živita danes v Kranju dva doktorja, ki sta pred 40 leti vstopila v prvi razred kranjske gimnazije.

— **Iz Begunj na Gorenjskem** se nam piše: Kakor je bilo že čitati, se je letos po vsej Gorenjski, tedaj tudi pri nas v Begunjah in okolici število tujcev pomnožilo. Kdo pa tudi rad ne poleti v najlepše, divne kraje naše mile Kranjske, in prekrasni radovljiški okraj, kjer imamo, — smo že bodisi v rajskem Bledu ali v planinske flore in zdravega zraka polnih Begunjah, ali kje drugej, — vedno mnogo prikupljivih in znamenitih izletov izborno. ne predrago postrežbo in še dokaj drugih privlačnih sil. Pri nas se nastani, posebno v Begunjah samih in v prijaznih Poljčah, vsako leto mnogo tujcev. Pretečeno nedeljo je imela tukajšnja kmetijska podružnica v Poljčah, v prostorih g. V. Šturma, to je v restavraciji g. F. Mihla, tombolo, katera se je prav dobro obnesla, kajti dohodkov je bilo čez 100 K. Navada je, katero je g. restavrator F. Mihal, ki ima mnogo veselja do kmetijstva, sam vpeljal, da preskrbi on vse dobitke za tombolo, katere potem tam bivajoči tujci plačajo. Zato mu bodi na tem mestu iskrena zahvala, posebno še, ker je letos zadnje leto, ko je podružnica na ta način pomagala, kajti z novim letom se preseli v restavracijo g. Hirschmana v Radovljici. Hvala gre pa tudi onim, ki so kakorkoli si bodi pripomogli k boljšemu uspehu izvršitve imenovane tombole. Naj še dodam, da je tukajšnje prostovoljno gasilno društvo, katero je priredilo svojo tombolo pretečeni mesec v prostorih g. I. Avsenika, imelo povoljen uspeh. To društvo obstoji, če se ne motimo, že 20 let; zato mu želimo mnogo uspeha ter mnogo čilih močij, da bode rastlo, cvetelo in se okrepilo.

— **Bera na Štajarskem.** Te dni se prične dolgo zaželeno romanje po hišah, ki ima namen prikrajšati kmeta za par mernikov pšenice in za nekaj košjih jajec. Gospodje kapelani, mežnarji, orglavci in razni fratri pričnejo žeti, čeprav niso niti zrna vsejali in žetev bode po vsej verjetnosti tem boljša, ker jim ni toča nič pobila. Da ni kmet nepovabljenih gostov posebno vesel, razume se ob sebi, saj je dal že opetovano duška svojej nevolji nad tem svetohlinskim odiranjem. Na Ponikvi so se lansko leto pritožili kmetje na okrajno glavarstvo v Celju ter zahtevali odpravo nove nepostavne

bere! Slavna politična oblast, koje naglica je obče znana, je poizvedovala po orožnikih in po občini o upravičenosti rečene pritožbe. In po dolgem dreganju se je odločila odgovoriti po občinskem uradu, da nimajo ne kapelan, ne orglavci in ne mežnar pravice hoditi po beri, ker je ista plačana in odkupljena. S tem bi morala biti stvar pri kraju. Toda vsled odpadka vsiljene »prostovoljne« bere oškodovani obrnili so se zopet na kako oblast v svrhu posredovanja. Kajti pred več ko mescem dnij pošlje sl. c. kr. okrajno glavarstvo v Celju po ovinskih — ordinariat — dekanat — župni urad — občinskemu odboru na Ponikvi nalog, isti naj se izjavi — dasi je zato absolutno nepristojno — je-li smejo kapelan, mežnar itd. zopet po beri hoditi. A občinskemu odboru niso imponirali podpisi ne visokočastitega ordinariata, ne prečastitega dekanata, najmanj pa velečastitega župnega urada, kajti odgovoril je kratkoma, da je bera odkupljena in da nima nikdo pravice jo na novo vpeljati. Na to je romal odgovor k župnemu uradu, odtod k dekanatu, potem k škofijstvu in naposled na mizo okrajnega glavarstva. Slavno okrajno glavarstvo je v tem slučaju storilo vse mogoče, tudi nepostavne korake, da bi ohranilo bera. Radovedni smo, ali bi se potegovalo z isto vneto tudi za kmeta, kadar bi želel česa od njega. Toda vkljub tej principiellni odklonitvi bo hodil sedanjí kapelan po beri. Župljani jo sicer njemu privoščijo, ker se je dosihdob kazal vedno mirnega in se je briga le za svoj poklic in ker so njegovi dohodki v obče zares skromni. Sicer sta na Ponikvi sistemizirani dve kapelanski mesti, toda izhaja še eden tu slabo, ker Ponikvliani niso na glas, da bi znosili vse v farovž in ker g. fajmošter vse »to boljše« sami popajajo. Mesto poniževalnega beračenja po hišah naj bi se kapelani obrnili na bogate škofo in samostane in njih gmotni položaj bi bil mnogo boljši. Opomnili naj bi ta višjepastirska srca na zapoved »ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe«.

— **Sejem za žrebete** je bil v Središči prav živahen. Prignalo se je razen mnogo žrebet tudi lepih konj. Cene so bile prav dobre, ker so se žrebete izključno žrebčki 5—6 mesecev stari od 120 do 160 gld. tržili. Te so kupili trgovci iz Zgornjega Avstrijskega, žrebice pa domači konjereji za plemo.

— **Žensko učiteljšče** se ustanovi prihodnje leto v Celovcu.

— **Grozna nesreča.** Iz Pontablja se poroča: Tatinski lovec Cesare Tabacco je šel na lov na srne. V gozdu sta neka Lahinja in nje 12letni sin nabirala maline. Lovec ju je videl od daleč za grmom in ne da bi dalje gledal, kdo da je tam, je ustrelil meneč, da je meril na srne. Fant je obležal na mestu mrtve, mati je težko ranjena. Lovec se je sam naznanil sodniku.

— **Cirkus Enders** v Latterman-novem drevoredu je vsak dan izvrstno obiskan. Predstave so prav dobre, konji lepi in izborno dresirani, jahalke in jahalci elegantno smeli in spretni. Ženske kot telovadke zbujajo občno odobravanje. Sploh je poskrbljeno tudi za zabavo in smeh ter je balet dam prav ličen. Garderoba je okusna in lepa. Predstave priporočamo.

— **Silovit krošnjar.** V kavarno Ivana Pua v Kolodvorskih ulicah je prišel danes ponoči krošnjar J. M. iz Kočevja, ki se je najpopred sporekel s blagajničarko, potem pa napadel še kavarnarja. Krošnjar je zgrabil na mizi stoječo posodo za žveplenke in jo zagnal v kavarnarja, da se je še pravočasno umaknil, da je ni dobil v glavo. Krošnjarja je potem policaj odstranil iz kavarne.

— **Mrtvoud je zadel** včeraj popoldne Marijo Dolenčevo, posestnikovo ženo v Konjušnih ulicah hiš. št. 6, ko je ravno imela otroka pri prsih. — Danes jutraj pa so dobili na stopnjicah pri Recherjevi hiši na Turjaškem trgu mrtvo Meto Jeričevo. Tudi njo je bil zadel mrtvoud.

— **„Atentat“ na električno železnico** so včeraj zvečer vprizorili neznani paglavci na Karlovski cesti. Položili so 8 kapselnov na tir. Ko je privozil električni voz, popokali so kapselni tako močno, da so ljudje v vozu poskočili, ker niso vedeli, kaj se je zgodilo.

— **Neznan mrtvec.** Dne 12. avg. t. l. našli so pri Škofjiloki nezvestnega, tujega, okoli 60 let starega človeka, katerega so prepeljali v ondoto bolnico, kjer je drugi dan umrl. Navedenec ni imel ničesar pri sebi, kar bi pričalo, kdo in odkod da je. Po obleki je soditi, da je bil z Goriškega doma.

— **Nezgoda.** Ivan Jauk, 28 let star kovaški pomočnik v Kokrici, občina Pre-daselj, je včeraj pri kovanju ponesrečil. Konj ga je pritiskal s tako silo k zidu, da mu je zlomil levo ključnico. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

— **Kolo ukradel** je v Celovcu vojak 17. pešpolka, 14. kompanije, Janez Kopitar, in je potem pobegnil.

— **Najdene in izgubljene reči.** Vrtnarjeva žena Helena Bertolini na Karlovski cesti št. 5 je našla včeraj na Pogacarjevem trgu denarnico, v kateri je bilo 65 kron. — Na poti od pokopališča po Dunajski cesti do Latermanovega drevoreda je bil izgubljen zlat obsek z ametistom. — Neznano kje v mestu je bil izgubljen bankovec za 10 kron. — Na Sv. Petra cesti je izgubila gospodična K. T. zlat prstan z diamantom.

— **Pojasnilo.** Na včerajšnjo notico o aretovanji nekega Adolfa Dražila pripomnimo, da to ni sin g. Dražila, posestnika na Mirji.

— **Najnovejše novice.** Poneverjenje. Belogradskega bankir Samuel Löwy je poneveril 50000 dinarjev ter pobegnil na Ogrsko. — Tragična smrt. V Velikem Varaždinu je nagloma umrla na grobu svojega moža vdova Mavricija Grosz, ko je šla tja po poroki svoje hčere Boga zahvaliti, da je omožila hčer. — Trebuhi si je razparal Adolf Mahak, v 16 okraju na Dunaju. Pri delu, ko je paral svinjo, mu je spodletel nož. — Nesreča z dinamitom. V občini Rudni pri Brnu je našel Sleten sinko delavca Ivana Kollerja dinamitno patrono ter jo je v roki zapalil. Roko mu je odtrgalo, v obrazu je grozovito zdelan in bo stežka ostal živ. — Ose so pobodale trilet-nega dečka v bernskem kantonu v Švici, dočim so njegovi stariši delali na njivi. Otrok je v treh minutah umrl. — Koller. Začnji teden je zbolelo v Egiptu za kolero 1127 ljudi, izmed teh jih je umrlo 791. — Častnik pri manevrih ustre-ljen. Pri avst. voj. vajah je bil z ostro nabasano kroglo ustrelen častnik Jos. Bret. Krivca doslej niso našli. — Častnik se išče. Dunajski uradni list razglašja, da se išče poročnik Edvard Ratkovský 16 topničarskega polka. Poneveril je erarni denar. — V cerkvi v Moguču je s šivanko zbadal ženske pri maši neki postaren človek. Ko so ga prijeli, je dejal, da ne more prenašati žensk.

— **Terezija Stolzova** †. Slavna operna umetnica, Čehinja, ki je slavila prave triumfe v milanski Scali v Verdi-jevih operah, je umrla 23. avgusta v Milanu. O njenem pristnem češkem značaju jako zanimivo pripoveduje F. A. Šubert v svojih »Vzpominkah«.

— **Kako pišejo slavni pisatelji.** Ibsen, da more pisati, mora imeti pred seboj na mizi različne figurke: medveda z godbo, mačko z iztegnjenim jezikom, majhnega parkeljna, domačega zajca itd. »Brez teh igrač bi ne mogel pisati«, je pravil Ibsen; »zakaj, tega sam ne vem«.

— **Zanimiva prošnja do cesarja.** V kabinetu Nj. Veličanstva je došla prav te dni iz Kimeto na Ogrskem od M. Tokajija pismena prošnja do cesarja, naj isti kumuje njegovemu novorojenemu dečku. Naslov se glasi: Nj. eks-celenci gospodu apostolskemu kralju . . . V pismu prosilec cesarja tika ter nago-varja zmeraj z ekscelenco. Pismo je jako originalno pisano, a vzlic temu se prešnji ni ugodilo, kajti potem bi polovica Avstrije gosla cesarja za botra.

— **Gospa bivšega ministrskega predsednika Waldeck-Rousseaua** je hči francoskega krojača, zelo izobražena in ugledna dama, ki se živo zanima za umetnost ter je zbrala mnogo krasnih izrezljanih umetnin, ki so vzbujale na svetovni razstavi veliko pozornost. Da bi bila krojačeva hči žena ministrskega pred-sednika, je pač mogoče le v Franciji, kjer jim je rodovina »egaltée«. Pri nas — se-veda — bi se vse skandaliziralo!

— **Nenavadna sreča.** V Parizu je šla preteklo leto neka bogata gospa, Narpinet, nekoč v cerkev; pred cerkvijo je podarila slepemu beraču dva sousa. Ko je šla po ulici naprej, je zagledala na tleh denarnico, v kateri je bilo 80 ban-kovcev po tisoč frankov. Gospa je nesla denarnico takoj na policijo, a ker se tekom enega leta ni oglašil lastnik de-narja, je dobila najditeljica letos tistih 80.000 frankov v dar. Ravno ko se je vrnila s tem denarjem s policije, je našla doma pismo, v katerem ji javlja bankir, da je bila izžrebana ena njenih srečk in je dobila vsled tega 100.000 frankov.

— **Bosenski pregovori.** Nek-danji sarajevski župan Mehmed bey Ka-pitanović Ljubešak je izdal ravnokar knji-žico srbskih pregovorov. Nekateri so: Pai in velika gospoda puščajo vrata za seboj odprta. — Pri bogatinu je tudi vol pame-ten. — Izberi si konja s širokim vratom in dekle šibke rasti. — Za konja skrbi lakor za svojega brata, a jahaj ga kakor sovraga. — Gost in riba sta tretji dan za nič. — Najboljša žena je ta, ki nima jezika. — Ženska se smeje, kedar more, in joče, kedar hoče.

— **Štiri dni živ pokopan.** V Pa-rizu, majhnem mestecu Kanade, je kopal nedavno neki Sandfort vodnjak. Izkopal je že 50 črevljev globoko jamo, ko so se nakrat podrlle stene vodnjaka in so ga pokopale pod seboj. Vsakdo je mislil, da je Sandfort mrtve. Da bi prišli do vode, so vtaknili prebivalci v podrti vodnjak skozi prst in opeko železno cev; in zaslišali so globoko pod zemljo trkanje na cev. Prihitelo je mnogo sosedov in začeli so šest črevljev od podrttega vodnjaka kopati novo jamo. To delo je trajalo od torka zvečer do sobote; ker so slišali še vedno pod zemljo praskati, so napravili od novo-izkopane jame do podrttega vodnjaka pred-dor in so rešili tako štiri dni pokopanega Sandforda. Bil je pač že jako onemogel, pesek mu je zašel v usta in nos, vendar se je v dveh dneh že toliko okrepal, da je mogel pripovedovati svoje doživljaje.

— **Viljemov „pleh“ v New Yorku.** Carinarski načelnik newyorške luke je dobil iz Washingtona nalog, naj za zaboj, kateri je napolnjen z »redovic« in sličnim »plehom«, katero šaro je poslal cesar Viljem ameriškim podrepnikom, ne računa nikakih carinskih pristojbin.

— **Adoptirala 22 otrok.** John Shandrow, bogat farmer in njegova so-proga sta v Minneapolis iz tamošnje si-romašnice vzela 22 tri do 8letnih otrok na počitnice. Ker pa nimata svojih otrok, sta sedaj sklenila, vseh 22 otrok adop-tirati.

Društva.

— **Pevsko društvo „Slavec“** se udeleži slavnosti 20letnice bratskega pevskega društva »Lira« v Kamniku dne 7. septembra t. l. korporativno z zastavo. Odhod ob 7. uri jutraj z drž. kolodvora.

— **Slovensko trgovsko društvo „Merkur“** vljudno vabi svojč člane k sestanku, ki bo jutri, v soboto ob 9. uri zvečer v društvenih prostorih v »Narodnem domu«. Odbor opozarja, da pride na razgovor jako važna društvena zadeva ter pričakuje obilne udeležbe.

— **Pevsko bralno društvo „Slovenija“ na Srednjih Škofijah** priredi v nedeljo, dne 31. avgusta t. l. veliko veselico, pri kateri bodo sodelovala: »Slovansko pevsko društvo« iz Trsta, pevsko društvo »Slava« iz sv. M. Magdalene spodnje, pevsko bralno društvo »Zrinski« iz Dekani in pevsko br. društvo »Straža« iz Plavij.

Književnost.

— **„Planinski Vestnik“** št. 8. ima tole vsebino: 1. S cepinom in vrvoj. Spisal J. M. G. Hochjoch (2885). 7. Weiss-kugel (3746 m). — 2. Po Hrvaški Švici in okolici na kolesu. Spisal Juraj Lubič. — 3. Otvoritev planinske koče na Lisci. — 4. Društvene vesti. — 5. Poziv na IV. tekmovalno slikanje.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 29. avgusta. Zatrjuje se, da hoče podadmiral Spaun, zapo-vednik avstrijske mornarice, odstopiti, najdlje po svoji 70letnici.

Inomost 29. avgusta. Različne nemške občine so sklenile protesto-vati proti trentinski avto-nomiji.

Trident 29. avgusta. Trentinski katoliški shod je ponesrečil. Zbralo se je samo kacic 300 udeležnikov, naj-več duhovnikov, kar je v mestu obudilo veliko veselost.

Petrograd 29. avgusta. Listi trde, da je vlada od 1. 1885. napravila celo omrežje strateških cest na avstrijsko mejo. Tudi za letos je v to določena svota 2.400.000 rub-ljev. Vsega skupaj se je izdalo že 35 milijonov rubljev. Listi tožijo, da so te ceste v jako slabem stanu.

Berolin 29. avgusta. Napitnice pri slavnostnem dinčju v čast itali-janskemu kralju so vzbudile ve-liko pozornost. V njih se je namreč popolnoma nepričakovano povdarjala trozveza. Storil je to cesar Viljem, ki je omenjal tudi avstrijskega ce-sarja, in storil je to tudi italijanski kralj Viktor Emanuel, ki je tro-zvezo imenoval simbol in jamstvo miru.

Vabilo na naročbo.

Sleveno p. n. občinstvo uljudno vabilo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročilna, prosimo, da jo ob pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto K 22.— | Četrto leta . . . K 5-50
Pol leta „ 11.— | En mesec . . . „ 1-90
Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2.—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto K 25.— | Četrto leta . . . K 6-50
Pol leta „ 13.— | En mesec . . . „ 2-30

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročilna, drugače se ne oziroma na dotično naročilo.

List se ustavi 10. dan po poteku naročnin brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravništvo „Slovenskega Naroda“.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 28. avgusta 1902.

Skupni državni dolg v notah	101-80
Skupni državni dolg v srebru	101-70
Avstrijska zlata renta	121-55
Avstrijska krona renta 4%	100-15
Ogrska zlata renta 4%	121-10
Ogrska krona renta 4%	98—
Avstro-ogrski bančni delnice	1584—
Kreditne delnice	884-25
London vista	239 62 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark	116 95
20 mark	23-41
20 frankov	19-07
Italijanski bankovci	94-50
C. kr. cekini	11-26

Žitne cene v Budimpešti

dne 29. avgusta 1902.

Termin.

Pšenica za oktober	za 50 kg	K 6-66
Rz " " oktober	" 50 "	" 6-98
Koruzza " avgust	" 50 "	" 5-94
Oves " maj	" 50 "	" 5-33
Oves " oktober	" 50 "	" 5-34

Efektiv.

Mirno, nespremenjeno.

Zahvala.

Podpisani odsek za javno tombolo delavskega bralnega društva izreka tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so na ta ali oni način pripomogli, da je tombola uspela tako neopredeljeno ugodno, da je donesla podporo delavstvu za revne dijake na tukajšnji mestni realki 1027 K 70 vln. čistega prebitka. Nasrčeno hvalo vsem dragim gostom iz Cerknega, Žirov, Črnega vrha, Vojškega, Dolov, Godoviča in Spodnje Idrije za pčrtvovno udeležbo, slav. društvom in gg. trgovcem za uspešno razprodajanje tablic, slav. mestnemu zastopu imenoma g. županu Drag. Lapajne za nakup srečk, g. Ivanu Grudnu v Jeličnem vrhu za podarjeni šalji dobitek, slav. c. kr. rud. ravnateljstvu, da je posodilo les za napravo odra. Konečno vsemu idrijskemu prebivalstvu, ki je ta dan častno pokazalo, da mu je na srcu blagor revne mladine.

Izrekajoč nado, da se častito občinstvo i v prihodnje spominja ob vsaki priliki naših revnih realcev, se bilježi z odličnim spoštovanjem

Odsek za napravo tombole delavskega bralnega društva v Idriji, dne 23. avgusta 1902.

Jos. Oblak,
predsednik.

Lav. Pogačnik,
tajnik.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 206-2 m. Srednji srčni tlak 736-0 mm.

Augst	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Temper- tura v C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
28.	9. zvečer	736-6	20-0	sl. jug	jasno	
29.	7. zjutraj	736-3	15-4	sl. vzvzh.	megla	
	2. popol.	734-2	26-2	sl. jvzhod	oblačno	0-0 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 20-6°, nor-
male: 17-4°.

Zahvala.

Povodom smrti svojega ljubljene-
ga soproga izreka vsem, ki so se vdele-
žili pogreba, srčno zahvalo, in sicer v
prvi vrsti prečastiti duhovščini, vele-
cenjenemu g. županu, blag. g. c. kr. no-
tarju, slavnemu uradništvu, vrlemu ga-
silnemu društvu, slav. „narodni čitalnici“,
slav. „slov. bralnemu društvu“, nadalje
vsem gg. meščanom, prijateljem in znan-
cem, kateri so se udeležili zadnjega spre-
voda, ne stršeč se celo daljne poti. Naj-
priskrčnejšo zahvalo izreka zlasti go-
spodom pevcom slavnega „slov. bralnega
društva“ za njihovo prekrasno in gin-
ljiva petje in slednjič vsem, kateri so mi
povodom soproge smrti izrekli svoje
sočutje.

V Škofji loki, 29. avgusta 1902.

(2060)

Ana Leskovec.

Thüringška
elektro- in strojno-inžener-
ska šola v Ilmenavi.

Državne odpustne skušnje 1808-3

Ravnatelj Jenzen.

Glavna slovenska pošojilnica in hra-
nilnica v Ljubljani (2035-2)

išče moža s strokovnim znanjem kot

komptoarista.

S potrebnimi spričevali opremljene
ponudbe je vložiti do 7. septembra t. l.

4 pari čevljev za samo 2 glđ. 50 kr.

se pošljejo le zaradi nakupa velike množine
za tako nizko ceno. 1 par moških, 1 par
ženskih čevljev, rujavih za vezati, z močnimi
zbitimi podplati, najnovejše oblike; dalje
1 par moških in en par ženskih modnih
čevljev z obšivom, elegantni in lahki. Vsi
4 pari za 2 glđ. 50 kr. Pri naročilu zado-
stuje dolgost. Pošilja se proti poštnemu
povzetju. (2048-1)

Zaloga čevljev

Jungwirth

Krakov 21. Poštni predal 29.

Neugajajoče se vzame takoj nazaj.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana. Mestni trg.

Čes. kr. avstrijsko državno železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta

Odhod iz Ljubljane jst. kol. Proga čez
Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo,
Ljubno; čez Selthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-
Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. —
Ob 7. uri 5 m jutraj osonni vlak v Trbiž, Pon-
tabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno,
Dunaj; čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez
Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plzen, Mari-
jine vari, Heh, Francove vari, Karlove vari, Prago,
Lipko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m
dopoludne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak,
Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m
popoludne osonni vlak v Trbiž, Beljak, v Pontabel,
Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Sel-
thal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Ino-
most, Bregenc, Curib, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling
v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heh,
Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipko, na Dunaj
čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri
41 m popoludne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči
osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Mo-
nakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II.
razreda). — Proga v Novomesto in v Kočevje.
Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m jutraj v Novomesto-
Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoludne
istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomesto, Ko-
čevje. — Prihod v Ljubljano jst. kol. Proga
iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m jutraj osonni vlak z
Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljub-
ljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomosta, Fran-
zensfeste, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna,
Celovca, Beljaka, Ob 7. uri 12 m jutraj osonni vlak
iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m popoludne osonni vlak
z Dunaja čez Amstetten, iz Lipske, Karlovih varov,
Heba, Marijinih varov, Plzaja, Budejevic, Solnograda,
Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiba, Bregence, Ino-
mosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celov-
ca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m po-
poludne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selthalja,
Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste,
Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m
zvečer v Podnart-Kropo. — Ob 8. uri 51 m
zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage,
Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih
varov, Plzaja, Budejevic, Linca, Ljubna, Beljaka,
Celovca, Pontabla, čez Selthal iz Inomosta, Proga
iz Novega mesta in Kočevja. Osobni vlaki:
Ob 8. uri in 44 m jutraj, iz Novega mesta in Ko-
čevja, ob 2. uri 38 m popoludne iz Straže Toplic,
Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 38 m zvečer,
istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kam-
nik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 8. uri
5 m popoludne, ob 8. uri 50 m in ob 10. uri 25 m
zvečer, poslednji vlak se ob nedeljah in praznikih.
— Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.
Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m jutraj, ob 11. uri
8 m popoludne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m
zvečer, poslednji vlak se ob nedeljah in praznikih.
— Srednjeevropski čas je krajevemu času v Ljub-
ljani za 2 minute spredi. (1517)

Dr. Ivan Tavčar
odvetnik v Ljubljani
v sprejme

koncipijenta.

Lepo meblovana

mesešna soba z balkonom

odda se s 1. septembrom t. l. v židov-
skih ulicah št. 1, I. nadstropje.

Več se izve v I. nadstropji. (2039-2)

Glasovir

dobro ohranjen, se takoj prodaja.

Natančneje se izve v upravništvu
»Slov. Naroda«. (2053-1)

Dr. Matej Pretner

advokat v Trstu

(via Cassa di Risparmio št. 7, II. nadstr.)

išče za svojo pisarno (2054-1)

spretnega stenografa.

Pekarija v Celju

Graške ulice št. 19 (2056-1)

ki je že dolgo časa ondi ter ima razsežno
okrožje odjemalcev, se radi posestnikov
bolehavosti pod ugodnimi pogoji **takoj**
proda. — Pojasnila daje lastnik istotam.

Angelo Ban, posestnik v Jagnenci
št. 32, postaja Zidani most, **proda** svojo
dobro ohranjeno, ob okrajni cesti ležečo
hišo. (2055-1)

Zraven hiše je velika njiva in vrt. Hiša
je pripravna posebno za trgovino ali go-
stilno. Kupci naj se zgledajo pri posestniku.

Stavbišče

v najlepši legi na Tržaški cesti v
Ljubljani, v meri 33 150 m², **proda** v
celoti ali tudi v malih parcelah

Konrad Stöcklinger (2038-2)

Rimska cesta števil. 17.

Vničujte

muhe

najnevarnejše prenašalke bolezenskih in
kužnih tvarin. (416-161)

Najboljše sredstvo je ameriški

Tanglefoot

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite
železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-
skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in
strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna,
vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode
tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter
vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje),
lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko že-
lezne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

V „Narodni tiskarni“

je izšel

v proslavo

Fr. Prešernove
stoletnice

Prešernov album.

Cena izvodu K 2-40,
po pošti 12 vin. več.

Naročila sprejema

L. Schwentner
15 knjigotržec
v Ljubljani